

LA "SAGA" DELS VETERINARIS MILITARS, CENTRICH DE GIRONA

Pel Dr. JAUME ROCA TORRAS
Coronel Veterinari i President d'ACHV

Aquesta "Saga" la componen els veterinaris germans Francesc i Joan Centrich Nualart, el fill d'en Francesc en Joan Centrich Sureda, i la neta d'aquest últim Laia Centrich.

FRANCESC CENTRICH NUALART

CAPITA VETERINARI (1893-1952)

Va néixer a Blanes (Girona) en 1893 i fill de Joan i Adela.

Estudis: Els estudis primaris i batxillerat cursats a Blanes i els exàmens anuals a l'Institut de Girona i amb excel·lents notes.

Des de petit, establí cordials relacions amb famílies que tenien ramaderia i en especial cavalls, això el va decidir a estudiar Veterinària.

En 1908, anà a Saragossa, i superat l'examen d'ingrés a l'Escola Superior de Veterinària i aprovà els cinc cursos amb quatre anys i amb excel·lents.

Veterinari Militar: Ingressà per oposició al Cos de Veterinària Militar amb el número 2 i en 1913, ja es Alferes Veterinari.

A continuació, és destinat al Terç de la Guàrdia Civil de Barcelona i en 1915 és ascendit a Tinent Veterinari.

Complet el període de destí forçós, en 1916, sol·licità el Grup d'Artilleria de Gran Canària que li concediren. Allà demanà permís per recórrer l'illa de Gran Canària i amb el seu ordenança que li concediren per fer estudis ramaders i zootècnics de ramaderia islenya, així com també, l'alimentació i l'aprofitament dels "cactus" pel bestiar equí. També viatjà per Formentera i Lanzarote, que també hi estava en el Grup d'Artilleria.

A partir de 1919, i fins al 1921, fou Director de l'escorxador de l'Illa de Palma que tenia molta activitat (ja que els vaixells que travessaven l'Atlàntic, es tenien que proveir de carns).

Fou orientat pel Veterinari Titular de Gran Canària don Joan Pey (fill de Lleida) amb qui entablà cordials relacions.

Publicà diversos treballs com "L'Estudi de la ramaderia de l'arxipèlag canari", "Veritats amargues, 1917" (per la manca de mal·lenia), "La platanera i els seus fruits en l'alimentació del bestiar" (1918), etc... bastants dels seus treballs, es publicaran en la revista "Veterinaria Militar" de l'època.

Capità Veterinari: a l'ascendir a Capità Veterinari en 1922, per la seva gran tasca feta a Canàries, les Autoritats de la Palma, intercediren perquè en Centrich, pogués seguir destinat a l'Illa, però no fou possible.

El desastre de "Annual" en 1922, obligà a enviar reforços a Melilla, i en Centrich, anà destinat forçós a Artilleria, fins l'any 1926.

A l'any 1927, fou destinat forçós al Grup d'Intendència de Ceuta.

En 1929, passà a la situació de "Supernumerari sense sou" a l'obtenir per Concurs-Oposició la Direcció de l'Escorxador de Tetuan fins al setembre de 1931.

Any 1931: instaurada la República en 1931, fou destinat a Madrid al "Negociat d'enllaç de Cria Cavallar entre els Ministeris de la Guerra i d'Agricultura" durant el període 1931-36.

Es creà la "Associació Nacional de Veterinària" i en Centrich fou elegit Secretari.

Aquest període, fou de grans millores veterinàries, creació de la "Direcció General de Ramaderia", "Diploma d'Estudis Superiors de Veterinària" (equivalent al Doctorat), "Millora dels Plans d'estudis de veterinària", etc.

En Centrich, donà classes en la Càtedra de "Economia Pecuària" en l'Escola de Veterinària de Madrid. En 1933 fou ponent amb el Dr. Pedro Carda Gómez en el "VIII Congreso Internacional de Medicina i Farmacia Militar", etc. S'organitzaran equips de divulgació pecuària que varen recórrer per diversos punts d'Espanya, a igual que Vidal Munné i altres.

A l'esclatar la Guerra Civil, en 1936, en Centrich continuà en el seu treball en la Direcció Gral. De Ramaderia. Al 6 de novembre de 1936, es va dissoldre el Negociat d'enllaç entre Agricultura i Guerra. En Centrich passà destinat al "Grup d'enllumenat i il·luminació" de Madrid en el Quartell de la Muntanya. Tres mesos més tard tornà a incorporar-se a la Direcció Gral. De Ramaderia, siguent recorregut com un gran zootecnista i sanitari.

Any 1939: per motius polítics, entrà a França el 29 de gener de 1939. unes setmanes més tard, pensen que com no tenia les mans brutes de sang, la seva sanció no seria massa forta. Va ser detingut, i d'entrada sentenciat a pena de mort. Després fou indultat en una de les mesures de gràcia atorgades en l'època.

Qualificacions de la seva fulla de Serveis Militars de la República: valor, acreditat. Aplicació en els estudis, molta. Capacitat, molta. Puntualitat, molta. Intel·ligència, molta. Conducta, bona. Instrucció, suficient. Total del temps de serveis, 31 anys, 5 mesos i 27 dies.

En 29 d'agost de 1939, fou jutjat i condemnat per delictes d'adhesió a la rebel·lió a 30 anys de reclusió major, amb l'accessòria de pèrdua del treball. Les set firmes dels testimonis són il·legibles. La pena va ser substituïda, per 30 anys i un dia. va complir la sentència de un any al castell de Montjuïc de Barcelona i alliberat amb obligació de demanar permís per a cada desplaçament.

Fou expulsat de l'Exèrcit i sense poder ocupar la plaça oficial de Veterinari. Tingué alguns treballs de Veterinari en empreses civils.

Després de cert temps, i mitjançant instàncies reglamentàries, sol·licità, poder exercir, moltes vegades, i li varen ser denegades. Ja que li contestaven, que s'havien perdut, extraviat, etc.

En 1946, junt amb el seu fill Joan varen publicar el llibre "Constelaciones al programa de oposiciones de ingreso al Cuerpo de Veterinarios Municipales".

Va morir d'un infart de miocardi el 18 de setembre de 1952, pocs moments després d'haver-hi comunicat, que l'última sol·licitut, s'havia perdut.

JOAN CENTRICH I NUALART

CAPITÀ VETERINARI (1900-1958).

Estudis: nasqué en la vila de Blanes (Girona) en 1900, fill de Joan i Batchillerat a Girona i després com el seu germà Francesc, estudià Veterinària a Saragossa i acabà en 1920. per oposició va ésser Alferes Veterinari en setembre de 1920.

Veterinari Militar: fou destinat a l'Àfrica i als següents destins successius: Regiments d'Artilleria Lleugera, Lusitània 12 de Cavalleria i Regiment Texdit 29 de Cavalleria. Pels estudis de Veterinària, tingué quatre anys d'abono de Serveis..

A l'any 1922 ascendí a Tinent Veterinari. En 1923 fou destinat a Artilleria a Melilla, en 1926 a Intendència en Ceuta i en 1928 al Regiment d'Artilleria lleugera nº 7. en 1934 ascendí a Capità Veterinari i destinat a la Secció Mòbil de Veterinària de la 1ª Brigada de Veterinària a Girona, fins al juliol de 1936, i en la zona republicana fins al març de 1939, en que es presentà a les autoritats de l'Espanya nacional.

Any 1939: quedant pendent de la informació del "suport delictes de Rebel·lió militar".

En el Consell de Guerra celebrat a Barcelona el 15 de setembre de 1939, li surt la pena de 6 mesos i un dia de presó menor i suspensió del càrrec. Però el 7 de juliol de 1940, el Consell Suprem dictà l'absolució i se'l reintegrà a l'escalafó en el nº anterior al capità veterinari Josep Méndez Pulleiro i quedà disponible en la 4ª Regió Militar. I el 11 de desembre de 1940, passà a prestar servei al Regiment d'Infanteria de Muntanya nº 65 de Mataró, fins al final d'agost de 1941 en que es retirà de Militar (amb 3 anys més de Serveis).

Les seves qualificacions com a Veterinari Militar també foren molt bones (valor acreditat, aplicació molta, capacitat bona, conducta bona, puntualitat en el servei molta, salut bona, valor professional sí i instrucció la professional).

Any 1941: en 1941, va accedir al Cos de Veterinària Municipal aconseguir en propietat la plaça d'Olot i que va ocupar fins a la seva mort en 1958.

Els matins i a primeres hores, l'inspecció sanitària a l'escorxador, carnisseries, pescateries i al mercat. A les tardes a Blanes, visita d'animals de companyia sent molt apreciat pels propietaris d'aquests animals. També va fer clínica de cavalls i mules.

Es va casar amb Paquita Ribes, amb qui tingué una filla.

JOAN CENTRICH SUREDA

CORONEL VETERINARI (1921-1996)

Estudis: Va néixer a las Palmas de Gran Canaria en 1921, fill de Francesc Centrich i Merce Sureda. La seva infància va transcorre entre Blanes (Girona) i Tetuán.

En 1931 la família es traslladà a Madrid.

Acabat el curs, es reintegrà al seu destí de Cap de Serveis de Veterinària Militar de Catalunya, incorporant-se també als Serveis de Veterinària Municipal de Barcelona.

ACTIVITATS CIVILS EN VETERINÀRIA

Totes elles desenvolupades en la ciutat de Barcelona i rodalies.

Curs aprovat de Veterinària Municipal de Caldes de Montbui en 1943. exercí la Plaça de Veterinari Municipals de Caldes de Montbui en 1943. exercí la plaça de Veterinari Municipal en Sant Vicenç dels Horts, 1945.

Obtingué el títol de Diplomada en Sanitat en Barcelona 1950.

A partir de 1953, que ja vivia en Barcelona, treballa en clínica d'animals de companyia, amb Clínica al carrer Pare Claret de Barcelona, i que desenvolupà fins a l'any 1980.

Fou assessor Tècnic de Laboratoris Lede-~~le~~-Reunidos, en 1958, però ho va deixar en 1958, però ho va deixar en 1962, per manca de temps.

En 1969, guanyà per oposició la plaça de Tècnic Superior Veterinari de l'Ajuntament de Barcelona, desenvolupant la plaça de Veterinari Inspector del Mercat Central del Peix de Barcelona fins l'any 1980.

En 1972, obtingué el Diploma d'Inseminació artificial.

Va donar nombroses conferències tècniques, al Col·legi de Barcelona, així com també publicà articles tècnics en la Revista del Col·legi de Barcelona.

En la revista "Ciudadela de Barcelona i en els anys 1966-67, publicà nombrosos articles sobre "LA ANTARTIDA", i també en els anys 1974-75 nombrosos articles sobre "Perros de guerra", etc.

CONDECORACIONS MILITARS

Entre d'altres les següents: Menció honorífica (1962). Creu de Sant Hermenegild (1966), Placa de Sant Hermenegild (1976), Creu Ordre Mèrit Militar distintiu blanc, 1ª Classe (1979), Placa Ordre Sant Hermenegild (1980), etc.

LAIA CENTRIC

Ha continuat la tradició familiar la seva neta LAIA CENTRICH, que va acabar la llicenciatura de Veterinària l'any 2003 a la Facultat de Bellaterra (Barcelona).

REFLEXIONS FINALS

L'autor d'aquest treball, també veterinari militar i civil, va coincidir amb el Coronel Centrich Sureda, durant uns 20 anys (1956-1976) i en els mateixos quartels de Barcelona. Però en Centrich era més gran que el que subscriu i per lo tant més antic.

Coincidien en moltes coses, però no en totes. Era molt exigent, potser massa (diria jo), tant pels demés, com per ell mateix.

Bastants dels veterinaris militars eren un 66% de veterinari civil i un 33% de militar.

Però en Joan Centric i Sureda, fou el 100% de veterinari militar, però també el 100% de veterinari civil. Les seves activitats al llarg de tota la seva vida i així ho van demostrar.

Ara voldria fer una observació als seus descendents (fills i nets). El vostre pare o avi, us ha passat a la vostra vida, el llistó molt alt, que us serà molt difícil d'igualar i encara més de poder-la superar.

Us desitjo de tot cor, que imiteu al vostre pare o avi, i que així sia.

RESUMS EN CATALÀ

FRANCESC CENTRICH NUALART (1893-1952)

Va néixer a Blanes (Girona). Tinent en 1915 i destinat a Canàries, i publicà nombrosos treballs. En 1922 ascendí a Capità i anà al Marroc. En 1931-36 a Madrid al Negociat d'enllaç entre Cria Cavallar i la Direcció Gral. De Ramaderia, va ajudar a crear moltes millores, la Associació Nacional de Veterinària, la Direcció General de Ramaderia, el Doctorat, millora dels estudis veterinaris, conferències, etc. En 1939, pel govern de Franco, es condemnat a mort, es rebaixà després a 30 anys, i finalment 1 any de presó a Barcelona i prohibit l'exercici oficial de veterinari. Morí d'infart de miocardi als 58 anys.

JOAN CENTRICH NUALART (1900-1958)

Germà de l'anterior. Tinent en 1922 i destinat al Marroc. En 1934 fou Capità i a Girona. En el 1939 el suspenen del càrrec, però en 1940 es reintegrà a l'exèrcit franquista. En 1941 demana la baixa militar i passà a ser Veterinari Municipal d'Olot. Feu clínica d'èquids i de gossos. Morí en 1958.

JOAN CENTRICH SUREDA (1921-1996)

Fill de Francesc Centrich. Estudià a Madrid amb 3 anys i excel·lents notes. Fou Veterinari Militar amb el nº1. primer destí al Marroc. Especialista en Bromatologia. De 1952 a 1980, Capità, Comandant i Tinent Coronel a Barcelona. De Coronel a Saragossa, i després altre cop a Barcelona. Va fer clínica de gossos, fou Veterinari Municipal de Barcelona, i publicà nombrosos treballs. Va obtenir nombroses condecoracions civils i militars, per la seva extensa tasca veterinària.

EN CASTELLA

FRANCESC CENTRICH NUALART (1893-1952)

Nació en Blanes (Girona). Teniente en 1915 y destinado en Canarias, publicando numerosos trabajos. En 1922 ascendió a Capitán y fue a Marruecos. En 1931-36 a Madrid al Negociado Cria Caballar y Dir. General de Ganaderia. Ayudó a crear muchas mejoras (Asociación Nacional de Veterinarios, Dirección General de Ganaderia, Doctorado, etc). En 1939 por el gobierno de Franco, es condenado a muerte, después a 30 años y finalmente 1 año de prisión en Barcelona y prohibido el ejercicio oficial de veterinario. Muere de infarto de miocardio a los 58 años.

JOAN CENTRICH NUALART (1900-1958)

Hermano del anterior. Teniente en 1922 y destinado a Marruecos. En 1934 es Capitán y a Gerona. En 1939 se presentó y suspensión del cargo. En 1940 es reintegrado al Ejercito franquista. En 1941 pidió la baja militar y pasó a ser Veterinario Municipal de Olot. Hizo clínica de équidos y de perros.

JOAN CENTRICH SUREDA (1921-96)

Hijo de Francesc Centrich. Estudió en Madrid, en 3 años y excelentes notas. Fue Veterinario Militar con el nº1 en las oposiciones. Primeros destinos en Marruecos. Especialista en Bromatologia. De 1952 a 1980, Capitán, Comandante y Teniente Coronel en Barcelona. De Coronel destinado a Zaragoza y después a Barcelona. Hizo clínica de perros, y fue Veterinario del Ayuntamiento de Barcelona. Obtuvo numerosas condecoraciones civiles y militares, por su gran labor veterinària.

EN ANGLÈS